

PEDAGOG, SAVANT, MANAGER, DIPLOMAT, OM AL CETĂȚII ACADEMICIANUL GHEORGHE RUSNAC LA 80 DE ANI

Născut la 23 noiembrie 1942 în satul Ocnîța, rn. Ocnîța.

Istoric și politolog, domeniile de cercetare: geneza, evoluția și funcționarea sistemului pluripartidist și a mișcărilor social-politice din Republica Moldova.

Doctor habilitat în istorie (1989), profesor universitar (1992), membru corespondent (2000) și membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (2007).

Prezentul, cu fiecare clipă trăită, devine trecut. De fapt, după cum spunea un mare gânditor, prezentul are trei dimensiuni: (1) prezentul trecut, (2) prezentul prezent și (3) prezentul viitor. Lucrând și aflându-ne mulți ani în preajma academicianului Gheorghe Rusnac, am înțeles că domnia sa trăiește și a activat întotdeauna în perimetrul exigenței tuturor dimensiunilor temporale menționate mai sus, adică cu respect față de trecut, fiind exigent față de prezent și purtând responsabilitate pentru viitor.

Și-a făcut studiile la Școala Pedagogică din Soroca (1960–1962), la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Chișinău (1965–1969). A lucrat ca profesor la școala medie din satul Clocușna, raionul Ocnîța, apoi în calitate de lector la Universitatea de Stat din Moldova (1969–1971). Între 1971 și 1974 își face studiile la doctorantura universității, apoi revine la activitatea didactică în calitate de lector (1974–1975), lector superior (1975–1978), conferențiar universitar (1978–1984), prodecan (1980–1984), cercetător științific superior (1984–1986), șef de catedră (1990–1993), profesor universitar (din 1992). Face studii de postdoctorat la Universitatea Pedagogică de Stat din Moscova (1984–1986). Din 1993 până în 2007 este rectorul Universității de Stat din Moldova. În anii 2007–2012 este ambasador al Republicii Moldova în Italia și Malta, iar din 2012 a exercitat funcția de vicepreședinte al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică și cercetător științific superior/consultant științific.

Academicianul Gheorghe Rusnac este fondatorul școlii științifice axate pe cercetarea genezei, evoluției și funcționării sistemului pluripartidist și a mișcărilor social-politice din Republica Moldova. Aria interese-

lor sale științifice include astfel de domenii precum istoria învățământului superior și mediu de specialitate în perioada postbelică, constituirea și dezvoltarea științelor politice în Republica Moldova ș.a. A fondat Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative la Universitatea de Stat din Moldova.

Din 2000, Gheorghe Rusnac este membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei și din 2007 – membru titular al AȘM. A semnat peste 240 de lucrări științifice, inclusiv 10 monografii, articole și studii, culegeri și dicționare, materiale didactice. Este doctor honoris causa al Universității „Sf. Chiril și Metodiu”, Veliko Târnovo, Bulgaria.

Astăzi, analizând calea parcursă de Domnia sa în domeniile respective, pot fi punctate câteva etape ale biografiei științifice, în viziunea noastră, destul de relevante pentru a-i înțelege în profunzime contribuțiile aduse școlii superioare și științei academice.

Prima etapă – anii '60–'80, pe care o asociem cu studiile la Facultatea de Istorie (1965–1969), apoi cu cercetările de doctorat la USM (1971–1974), și ulterior de postdoctorat în domeniul istoriei. După susținerea cu brio a tezelor i se conferă gradele științifice, respectiv, de doctor (1975) și de doctor habilitat (1989) în istorie. Prin diversele sale activități au fost puse bazele primelor sale realizări științifice, iar către sfârșitul anilor '80 – bazele unor viziuni reformatoare moderne asupra sistemului științelor sociale.

Anume către sfârșitul anilor '80 Gh. Rusnac a fost primul istoric de talie națională din țară care a semnalat importanța și necesitatea politologiei drept obiect de studiu în sistemul de învățământ universitar și drept știință strict necesară pentru practica con-

strucției statale de tip democratic. Poziția sa vis-à-vis de importanța științei politice pentru sistemul universitar în contextul noilor transformări sociale, manifestată deschis în acei ani grei de cotitură pentru științele sociale din țară, se regăsește în cel mai semnificativ eveniment al etapei respective – crearea primei catedre de Politologie din republică, în 1989, la Universitatea de Stat din Moldova. Aceasta era una dintre primele catedre de științe politice (alături de cea de la Universitatea din Leningrad, apoi și de la Universitatea „M. Lomonosov” din Moscova) din spațiul sovietic. Astfel are loc începutul instituționalizării politologiei în Moldova.

A doua etapă – anii '90, cu reflecții cantitative și calitative principal noi în constituirea și evoluția științei politice naționale, reflecții legate mai întâi de apariția în 1991 a noului stat – Republica Moldova. Urmărind în acest context corelația activității cercetătorului, dar și a profesorului universitar Gheorghe Rusnac (titlu științifico-didactic obținut în ianuarie 1992) cu evoluția științei politice moldovenești, constatăm o semnificație triplă a acestei corelații.

În primul rând, chiar de la bun început, el vedea rostul științei politice atât în aria sistemului educațional universitar, cât și în aria practicii transformărilor politice și în cea a evaluării acestor transformări. În al doilea rând, sesiza acest rol al științei politice în triple arii într-o legătură indispensabilă, complementară. În al treilea rând, complementaritatea acestor arii ale științei politice era percepută drept factor ce determină maturizarea segmentului umanitar al sistemului de învățământ universitar în noile condiții, pe de o parte, și raționalizarea sub influența științei politice a practicii politice și a unei evaluări adecvate a acesteia, pe de altă parte.

Activitatea de manager universitar și interuniversitar a lui Gheorghe Rusnac a amplificat și mai mult preocupările sale cu privire la destinul și perspectiva științei politice la USM, fapt ce a condus la fondarea în anul 1995, cu începere de la 30 iunie, conform Ordinului rectorului USM din 20 iunie, a Facultății de Științe Politice și Administrative, denumită ulterior (2001) Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative (FRIȘPA). Această instituție a fost prima cu profil politologic în ipostază de facultate din Republica Moldova, care a devenit o instituție-cheie în pregătirea cadrelor didactice de specialitate, dar și în dezvoltarea științei politice moldovenești per ansamblu.

A treia etapă – sfârșitul anilor '90 – 2007, este una calitativ nouă pe plan științific și didactic. Atunci, la insistența profesorului și rectorului Gh. Rusnac, are loc procesul consolidării științifice a efectivului Facultății, includerii tot mai active în lumea științei politice a multor cadre de vârstă medie și tânără – V. Teosa, V. Borș, R. Tanasă, C. Mînăscuță, A. Margarint, A. Moroza, M.

Bulova, E. Anghel, I. Bucătaru, R. Gorincioi, V. Andrieș, R. Svetlicinîi, S. Cebotari, C. Covali (Ejov), R. Rusu ș.a.

La sfârșitul anului 2003 – începutul anului 2004, pregătirea cadrelor științifice din țară, inclusiv în domeniul politologiei, relațiilor internaționale, administrației publice, este supusă unor transformări esențiale. Anume atunci începe reformarea sistemului de evaluare și atestare a cadrelor, se elaborează și se aprobă un nou Regulament cu privire la conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova. Senatele universitare obțin dreptul de a institui Consilii Științifice Specializate și de a desemna Seminare de Profil la specialitățile corespunzătoare.

A patra etapă – noiembrie 2007 până în prezent – etapă în care activitatea academicianului Gh. Rusnac o delimităm în două perioade: a) cea de Ambasador al Republicii Moldova în Republica Italiană (26.11.2007–22.12.2011); b) vicepreședinte al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei; vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei; colaborator științific superior/consultant științific. Odată cu revenirea în Patrie, a contribuit la consolidarea colaborării între Academie și instituțiile de învățământ superior, inclusiv cu Universitatea de Stat din Moldova, a continuat activitatea în Consiliile Științifice Specializate și în Seminarele de profil de la FRIȘPA, de asemenea, a condus activitatea științifică a doctoranzilor și postdoctoranzilor. Discipolii academicianului Gheorghe Rusnac au devenit 9 doctori și 10 doctori habilitați în științe politice.

Activitatea științifică a academicianului Gh. Rusnac cuprinde și o muncă asiduă de consultanță, expertiză, inclusiv în Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare. Domnia sa a fost Președinte al Comisiei de experți în politologie, administrație publică și științe ale comunicării, membru al Comisiei de experți în istorie, drept și științe ale educației, membru al Comisiei de experți pentru atestarea și acreditarea organizațiilor din sfera științei și inovării, membru al Comisiei de expertiză unificată în domeniul științelor sociale, membru al Colegiului de redacție „Revista militară”. Mai mulți ani a fost redactor-șef al revistei „MOLDOSCOPIE” (Probleme de analiză politică).

Prestigiul academicianului Gheorghe Rusnac e confirmat de diverse distincții: Ordinul „Gloria Muncii” (1996), Ordinul „Ordre National de Legion d’ Honneur” (1998, Franța), Ordinul Republicii (1999), Ordinul „Cuviosului Paisie Velickovski”, oferit de Mitropolia Chișinăului și Întregii Moldove (2007).

M. c., dr. hab. Victor MORARU
Dr. hab. Victor SACA
Dr. Mihail GUZUN